

Sven Christer SWAHN

Huset i Paris

Sven Christer
SWAHN

**Huset
i Paris**

Sven Christer Swahn

Huset i Paris

SAGA Egmont

Huset i Paris

Omslagsfoto: Shutterstock

Copyright © 1986, 2020 Sven Christer Swahn och SAGA Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788726316865

1. E-boksutgåva, 2020

Format: EPUB 2.0

Denna bok är skyddad av upphovsrätten. Kopiering för annat än personligt bruk får enbart ske efter överenskommelse med Saga samt med författaren.

Del I.

Asiaten

...och det var inte klokt att just han skulle stå här och tvingas inse att han inte hade någonting att stå på, men i samma stund som han föll förvandlades skräcken till lika oväntad trygghet, till ett hem, varje fallande sten var ett hem.

1.

"Vi ska bara klara av allt det praktiska", sa hon,
"pappersexercisen, så att man kan sätta igång och göra
något också. Man kan ju inte bara va här menar jag. Du?"

"Ja?" svarade han med dolt hot i rösten för han anade
det värsta men hon gick bara obekymrat av och an och
flyttade om på saker och erövrade deras nya ställe som var
en enrummare med köksvrå.

"Du Kurt? Vi går ut och äter en bit. Inget dyrt, det är
mest det att jag vill ut och röra på mig, se på folk, se på
stan."

De gick ut för att äta en bit.

"Jag undrar om det syns på långt håll att vi är turister?"
sa hon.

Han tänkte på saken ända ner i portgången och förbi den
stirrande portvakterskan, som inte besvarade hans
hälsning.

"Konstigt nog känner jag mig inte som turist", sa han.
"Vill inte göra det heller."

"Inte jag heller", höll hon med.

"Vad känner du dig som då?"

De var redan ute på Rue de Rivoli, den evigt långa gatan
som parallellt med Seinen skar genom hela staden från
deras egna luggslitna kvarter bort mot de stora magasinerna
vid Tuilerierna.

De hittade ett matställe och gjorde sig förstådda, Kurt fick
ärendet till toaletten som var besvärlig att hitta rätt till, på
väg från bordet stötte han ihop med en mörkhårig kvinna

på fyrtio som bad om ursäkt på svenska och sedan – det uppfattade han – lade handen på Ainas skuldra och tydligen slog sig ner vid deras bord en stund. De hade gjort rätt i att inte känna sig trygga. Han vände sig inte om för att hälsa ordentligt utan nöjde sig med att vinka.

När han kom tillbaka in i värmen hade damen försvunnit och Kurt redan glömt bort henne. Han drack vin och ville prata politik, men Aina ville gå hem och så gjorde de det.

”Förresten har du rätt”, sa Kurt. ”Man pratar för fort och för mycket och glömmer ännu fortare, man skäms över allt skitsnacket.”

Kurt påstod att det var typiskt för fransk tv att när de körde väderrapporten visade de bara fram en isolerad fritt svävande fyrkant: Frankrike.

De hade köpt en begagnad mini-tv efter ett par dagar för det gav bra språkövning, utländska filmer var dubbade med franskt tal och man slösade inte med undertexter.

Kurt ville läsa tidningar och tidskrifter. Han såg oroligt på Ainas franska romaner, som om hon drabbats av en virus. Åren i samma skola hade skänkt dem vitt skilda utgångslägen. Själv hade han gripits av misstänksamhet mot litteratur eftersom han fick för sig att den användes till att styra eller söva folk, men han förmodade att Aina i stället hade fått ögonen öppnade för nya världar. Dem tänkte han låta henne behålla.

2.

Tv-apparaten visade inte ett utan många lokalprogram från olika delar av Paris. Där kunde man se kvarterspolitikerna gå kring och skaka hand med slaktardrängar eller fattiga tanter som hade lösnummer av France Soir i tofflorna och (klipp) i nästa bild tala för sina trogna i en sal med blommor och triolorer, alla de tjugofem trogna som ekade ledarens ord.

Och så måste det vara. De utvalda krävde ännu fler utvalda. Någonstans måste de väljarröster hittas som beredde väg uppför den trånga trappan till beslutsfattarnas bord. Men det gjorde överblicken svår. Var skulle han börja om han ville hitta in till kärnan?

Alla barn i början, tänkte han.

En kväll hamnade de i kvarter inte långt bort från huset där de själva bodde, kvarter de bara snuddat vid förut. Det var en lugn kväll utan stockningar. Vind och trafik kom i svep, de märkte det knappt, det var redan invant för dem och de hade lärt sig dygnsrytmen.

Här var tystnaden påtaglig. Två krokiga gator möttes, gamla hyreshus reste sig i oordnade led. I ett av gathörnen lyste vitkalkade murar men såg man närmare på dem var de obetydligt ljusare än omgivningen. Det visade ändå på ett försök att lätta upp stämningen och här hängde också affischer och textade pappskivor, men dörren såg ut att ha varit låst i decennier redan och det rann från de textade orden och parollerna, fönstren var förspikade med plywoodskivor.

"Vad har det här varit? Kafé?" Aina blinkade, fortfarande inte vän med sina kontaktlinser.

De såg många nerlagda brasserier och smårestauranger här, nästan varannan lokal var stängd eller stod på oviss återväxt.

"Liveshow? Nej, inte i dom här kvarteren", sa Kurt. "Där står det förresten, över dörrn där."

De läste tillsammans: CENTRE CULTUREL DE MARAIS.

"Jag hade ingen aning om att dom hade något kulturcenter här i Marais, bara det där skandinaviska huset som ligger någonstans i krokarna."

"Tydligen *har* dom inget här, inte nu längre", sa Kurt.

På en av murytorna hade man målat en uppfordrande text med sprayflaska:

VÅRT KULTURCENTRUM SKA ÅTERUPPSTÅ FRÅN DE DÖDA MED HJÄLP AV ALLA SOM BOR HÄR. VI MÖTS I MORGON.

Vilken morgon?

Undertill hade någon för bara kort tid sedan, det sågs på skärpan, textat två ord:

VIOLENCE CONTROLEE.

"Kontrollerat våld?" undrade Aina. "Det låter fel, fattar du, för våld kan man inte kontrollera, väl?"

"En sorts självmotsägelse?" sa Kurt.

Det kom steg och han kände sig hotad. Ainas grepp om hans arm hårdnade.

Det var två rabbiner i mörka kläder som gick förbi, arm i arm de också.

Det fanns ett kulturcentrum som fortfarande levde och fungerade fast det talades om sviktande stöd hemifrån, skandinavhuset som de också hade tätt inpå sig fast åt Rue de Rivolihållet, men där hade Kurt inte varit och längtade inte dit.

"Jag fattar inte vad du är ute efter", sa Aina. "Vad är det för fel på skandinavhuset? Dom har språkkurser också."

"I franska? Eller nynorska?"

"Och Gästrum för skandinaviska konstnärer."

"Bara jag slipper gå dit. Om dom åtminstone ordnade soppkök i stället för konstutställningar."

Han hade inga åsikter om skandinavhuset egentligen, han var bekymrad över att det gick långsamt för honom med franskan som han stigit av någonstans på halva vägen i plugget och uppriktigt sagt inte hade många minnen av.

"Vi skiter i alla gamla kulturcentra", sa han. "Förresten skulle vi prata franska."

Hon frågade honom på franska vad de skulle hitta på att laga till middag.

"Je veux..." Där fick han stoppa.

Att springa i affärer var oftast ingen lyckad språkövning, det låg snabbköp lite varstans och man behövde inte säga mycket. Bara inom fem minuters räckhåll hade de två Felix Potin-affärer och ett Coop. Småbutikerna, de där som rymdes i en portgång eller trång hall ut mot gatan med varor staplade tätt upp mot taket och flaskorna med surt vin närmast till hands fanns nog kvar men man såg aldrig någon yngre människa som skötte dem, det var mest män i sextiofemårsåldern med basker på huvudet, halvvantar på händerna och ointresse i blicken.

Aina gillade huset, kvarteret som hon brukade säga, de gulgrå morgonhimlarna, sängen de låg i med den löjligen gropan i mitten som gjorde att de rullade in mot varandra som om det nu skulle behövts någon grop.

Portgången luktade kattpiss men lika mycket skurvatten för portvakterskan höll ordning på sin andel av världen.

Man kanske hade gått förbi i de här trakterna förut någon gång men varit på andra sidan, kikat in och tänkt,

Detta är deras liv som bor här. Nu var det hon som var hemma i huset. Hon kunde få för sig att de själva redan hörde till lika självklart som stenarna i muren, som fönster och stuprännor. Ja, som soptunnorna och männen som gick förbi här och släpade sina långa kvastar efter sig som bortglömda leksaker.

Och hon gillade baren på hörnan med den stora schäfern som började bli gammal och barnslig, hon skrattade när hon tänkte på Kurt som bleknat och nästan spillt ut sitt kaffe när den första gången rest sig på bakbenen och morrat åt honom bakom bardisken. Kurt var inte mycket för hundar, alla hundar drömmer om att få uniform, brukade han säga.

Han vaknade till och försökte urskilja saker i rummet men visste att det mest var som han inbillade sig detaljerna, skrivbordet med boktravarna och tidskrifterna, bokhyllan med låneböcker och nyköpta franska pocketböcker med glansiga omslag, ett par reproduktioner som de själva hade skaffat och försiktigt nålat upp för att inte skada tapeterna – väninnans förmodligen ärvda landskapsoljor hade de petat in bakom bokhyllan, det fanns ingen anledning att lida i onödan. Kaffedoften låg kvar fast mycket tunn och gjorde honom dyster, han hade slutat röka och insåg att det mest var en fimp han ville ha, inte morgonkaffe. Aina?

Nej, låt henne sova. Hur var det, man fick inte behandla människor som objekt, inte ens sig själv. Han nickade till och återupplevde resan hit.

Det var tågresans instängdhet som gjorde sig påmind i dröm. Allt var så till den grad plomberat, fönster, dörrar, skilda vagnar, allting tillslutet och bevakat, och när han gick ut från kupén visste han att i andra änden av gången

satt det en nattkonduktör lutad över sitt bord med en pistol i lådan.

Ute i tågkorridoren var det iskallt och han hörde viskande röster. Som han föreställt sig satt den uniformsklädda gestalten lutad över sin disk med skärmmössan nerskjuten i pannan. Ljuset i gången flämtade ostadigt. När han rörde sig i riktning mot konduktören ryckte denne upp huvudet och stirrade på Kurt som ryggade tillbaka. Det var ingen människa som satt där och höll vakt i korridoren, det var en stor schäfer som nu öppnade käftarna och grinade mot honom.

Drömmens pulserande ljus fanns kvar i rummet och han hörde fortfarande de låga rösterna, hoppade ur sängen och gick bort till fönstret som stod på glänt. Det förklarade att han småfrusit i drömmen, men det var ändå ingen kylig morgon, han var bara morgonruskig. Längre ner vid gathörnet stod en utryckningsbil med blinkljuset på, några män stod och pratade och stämmorna nådde honom som viskningar. Så klev de upp i bilen igen som genast rullade iväg. Det blev tomt på gatan.

Därnere där bilen hållit nyss dök det upp figurer som såg sig om åt alla håll och växlade lågmälda repliker. Inget annat hördes. Ett ansikte utan tydliga drag vändes rakt upp mot Kurt. Man hade fått syn på honom. Han lyfte handen och vinkade en hälsning. Ehuru okänd -

De försvann genast.

När han vände sig från fönstret låg Aina på rygg i sängen med armarna under huvudet och såg på honom.

"Kaffe?" sa han.

"Sen", sa hon.

3.

Sånt är livet, sa Aina och bet av en bit på sin ostmacka, pain riche, det var deras vanliga lunch, stället var stökigt och fullt med folk, mest unga studerande som pratade eller spelade ett av de rymdeller fotbollsspel som trängdes längs väggarna, man såg Seinen och det stod gauloiserök i rummen, de kunde inte önskat sig bättre.

Kurt svarade inte. Han hade försökt berätta om sin dröm och om allt som var instängt och plomberat när man reste i världen.

Hon ångrade att hon inte visat sig mer intresserad men ibland var det inte så lätt att vara till lags. Ibland var det bäst att försöka slå bort hans funderingar.

När de kom hem på kvällen hade de post, för det kom post någon gång, mest till Aina. Hennes föräldrar skrev brev och hennes mamma gjorde sig omaket att skicka urklipp från Svenska Dagbladets kultursida.

Hon hade ingen klar uppfattning om Ainas liv tillsammans med Kurt och Kurts föräldrar var skilda och hade inte hört mycket om Aina.

Och Kurt hörde inget hemifrån, inte från något av sina två hem, de hade skickat slantar, det var så sant.

Dom tycker att dom har gjort sitt för stunden, som han uttryckte det. Egentligen var Aina och han inte angelägna om täta livstecken från Sverige. Det var samma sak som när de fortsatte att skygga om de hörde svenska röster på gatan eller inifrån ett kafé. Det var en lek också, leken att själva höra till.

Emellertid låg det också ett franskstämplat brev på dörrmattan, ett kuvert med en stencilerad lapp i, en inbjudan till enkel mottagning på skandinavhuset i Marais. Mycket välkomna och tag gärna med er vänner.

När de såg närmare på invitationen var den egentligen tillställd en människa de aldrig hade hört talas om, Annalena Burenius (Borenius?). Det var tydligen också hon som hade lagt till några handskrivna rader längst ner:

"Det är ni som är vännerna i mitt fall! Lova att ni kommer. Med tack för den givande pratstunden för några veckor sedan, Annalena Burenius." (Barenius?)

"Vilken givande stund?" undrade Kurt.

"Jag vet inte", sa Aina och såg förvirrad ut medan hon vandrade tillbaka i tiden. "Jo, det kan ha varit den där tanten som kom bort till vårt bord, vi sa några ord bara, det var en av dom första kvällarna vi var här, vi gick ut och åt på ett billigt ställe i närheten."

"Petit Gavroche?"

"Ja, just det."

Och nu visste hon att Petit Gavroche var en person i en tjock roman av Victor Hugo (1802-1885). Hon hade gjort sig besväret att ta reda på det eftersom det där stället hade varit hennes och Kurts första matställe i Paris. "Jag minns inte vad vi pratade om då, men jag måste ha sagt var vi bodde, jag var ju så upptagen av att vi hade fått egen adress i Paris. Du vet, efter allt det kollektiva förut, hemma."

"Jag var på muggen, jag bara skymtade henne om det var hon. Vad fan vill hon med oss?"

"Visa sig lite vänlig. Vill kanske prata lite svenska och jämföra intryck och så. Vi behöver inte gå."

"Vi ska för *helvete* inte gå. Ro hit med urklippen din mamma skickade så kan jag bläddra igenom dom. Det

verkar bara så avlägset allt som dom håller på med – själva trycket, titta. Det är liksom gulnat redan. Förresten, när kommer din bekantning tillbaka från Amerika och kräver in sin lägenhet?”

”Äsch, det är evigheter till dess, hon ska studera, och sen gifter hon sig säkert där borta, du behöver inte oroa dig. Och hon är så rar”, sa Aina osammanhängande medan hon vände och vred på inbjudningen. ”Hon heter Marie-Louise – hon har glasögon och brunt hår och en rolig liten mun.”